

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Громовий Я.С.

студент,

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

МЕТОДОЛОГІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Для України корпоративне право є досить новою тенденцією в сучасній юриспруденції, ця підгалузь права за одне десятиліття набула великої актуальності. Корпоративне право як підгалузь господарського права містить притаманні тільки їй специфічні суспільні відносини, які потребують регулювання особливою групою норм. Цей вид суспільних відносин вимагає і відповідних своєрідних методів правового регулювання.

Дослідженням проблем в сфері корпоративного права в різні періоди займалися такі видатні вчені, як: О. Вакульчик, О. Васильєв, В. Голюков, Д. Дєдов, В. Євтушевський, В. Косенко, О. Поважний, Ю. Потьомкін, С. Румянцев, Б. Стеценко, М. Фількин та інші. Але незважаючи на інтерес науковців, корпоративне право має безліч питань які потребують подальших досліджень. Одним з них є питання пов'язані з методом правового регулювання.

Під методом правового регулювання розуміють встановлений нормами права специфічний спосіб впливу на поведінку учасників відносин у даній сфері суспільного життя. Метод правового регулювання багато в чому орієнтований на способи правового регулювання: дозвіл, зобов'язання, заборону [2, с.257]. Корпоративна діяльність вимагає оперативного реагування на виникаючі економічні ситуації, що визначає необхідність існування відповідних методів їх правового регулювання. Здійснивши аналіз наукових джерел, ми прийшли до висновку, що при функціонування корпорацій виникають правовідносини, регульовані диспозитивним, рекомендаційним та імперативним методами корпоративного права.

Основоположним методом корпоративного права виступає диспозитивний метод. Диспозитивний метод правового регулювання пропонує той чи інший варіант поведінки суб'єктам

корпоративних правовідносин, але при цьому надає їм можливість в межах встановлених законом прав діяти на свій розсуд. Суть такої правової автономії, якою наділяються учасники відносин, регульованих диспозитивної нормою права, полягає в тому, що сторонам надається можливість самим домовитися про свої взаємні права та відповідні обов'язки, і лише на випадок, якщо вони не зроблять цього, встановлюється певний обов'язковий варіант поведінки.

Рекомендаційний метод правового регулювання спрямований на встановлення варіантів бажаного, з точки зору держави, регулювання суспільних відносин, для забезпечення реалізації яких адресати даних рекомендацій проводять заходи, що відповідають їх компетенції, з урахуванням своїх можливостей та резервів. У корпоративному праві рекомендаційний метод відіграє допоміжну роль.

Наступним методом є імперативний. Імперативний метод – метод категоричного, суворо-обов'язкового виконання правових приписів. Своє нормативне втілення даний метод знаходить у корпоративному законодавстві в наступних формулюваннях: «зобов'язаний», «забороняється» і т.п. Хоча суб'єктам корпоративного права властива максимальна свобода самостійно регулювати свою поведінку в рамках корпоративних правовідносин, імперативні норми в корпоративному праві мають місце. Так, згідно п. 3 ст. 62 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI [1] *«Посадові особи органів товариства на вимогу ревізійної комісії (ревізора) або аудитора зобов'язані надати документи про фінансово-господарську діяльність товариства»*. Отже, законодавець поклав на товариство обов'язок по наданню фінансової документації, не пропонуючи які-небудь варіативності виконання цього обов'язку.

Варто погодитися з Д.І. Дедовим, який вважає однією з особливостей методів корпоративного права то, що встановлення прав суб'єктів корпоративних відносин залежить від необхідності захисту корпоративних інтересів [3, с.68]. На нашу думку, надання законом прав і встановлення обов'язків повинне бути засноване відповідно на захисті або обмеженні конкретних корпоративних інтересів. Ті корпоративні інтереси, які повинні захищатись мають бути публічно значимими для превалювання над інтересами інших суб'єктів, що підлягають обмеженню.

Підсумовуючи зазначимо, що в якості сутнісних ознак методів корпоративного права, що відрізняють його від методів правового регулювання інших галузей та підгалузей права, виділяються наступні:

а) переважна диспозитивність методу корпоративного права, що дозволяє здійснювати правове регулювання корпоративної діяльності, забезпечуючи реалізацію інтересів суспільства та окремих осіб;

б) використання рекомендаційного методу регулювання корпоративних правовідносин як допоміжного, переважання дозвільних та рекомендаційних правових норм;

в) наявність імперативного методу.

Таким чином, метод корпоративного права – це самостійний оригінальний інструмент правового регулювання, специфіка якого проявляється в його диспозитивно-рекомендаційному характері, із застосуванням імперативних норм, обумовленому особливостями предмета цієї галузі права. Метод правового регулювання корпоративного права переважно диспозитивний і спрямований на забезпечення надання свободи учасникам корпоративних відносин.

Список використаних джерел:

1. «Про акціонерні товариства»: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008. – № 50-51. – Ст. 384
2. Ведерніков Ю.А., Папірна А.В. Теорія держави і права: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 333 с.
3. Дедов Д.И. Корпоративное право. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 274 с.

Луцький М.І.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЗУНР

Повалення монархічної влади в Австро-Угорщині дало можливість західноукраїнським землям створити власну державність і, незважаючи на складну як зовнішньополітичну, так і внутрішню ситуацію, сформувати власні органи державної влади та управління, правову систему тощо.

18 жовтня 1918 р. у Львові створено Українську Національну Раду ЗУНР як вищий законодавчий орган, в статуті якої основним обов'язком органу визначалося здійснення права українського народу Австро-Угорської монархії на самовизначення та вирішення державної долі всіх областей, заселених цим народом [1, с. 115].